

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a „Bősze-Magyar” Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Bősze Ferenc ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (u.o.) II. rendű, III.rendű felperes neve (III.rendű felperes címe) III. rendű, a Veres és Csiki Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Veres Lajos ügyvéd által képviselt kiskorú IV.rendű felperes neve (IV.rendű felperes címe) IV. rendű, V.rendű felperes neve (u.o.) V. rendű és dr. Bősze Ferenc ügyvéd által képviselt VI.rendű felperes neve (VI.rendű felperes címe) VI. rendű felpereseknek - a Szabó & Dénes Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Dénes Sándor ügyvéd által képviselt - a ... jogutódjaként - alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a dr. Juhász Linda jogtanácsos által képviselt beavatkozó neve (beavatkozó címe) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Bíróság 2009. május 26. napján kelt 6.P.633.869/2005/40. számú ítélete ellen az alperes részéről 41. sorszám alatt előterjesztett, a IV-V. rendű felperesek részéről 42. sorszám alatt előterjesztett és 43. sorszám alatt megindokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbeezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az V. rendű felperesnek járó vagyoni kártérítés összegét 2.200.000 (Kettőmillió-kettőszázezer) forintra felemeli, mely összeg után a késedelmi kamat fizetési kötelezettség az alperest 2006. január 1-jétől terheli. A IV-V. rendű felperesek részére fizetendő perköltség összegét 200.000 (Kettőszázezer) forintra felemeli.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a IV-V. rendű felpereseket, hogy - 15 napon belül - fizessenek meg az alperesnek 50.000 (Ötvenezer) forint plusz áfa összegű, míg az alperesi beavatkozónak 50.000 (Ötvenezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg az I-III. és VI. rendű felpereseknek 100.000 (Egyszázezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 914.100 (Kilencszáztizennégyezer-egyszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az I-II. rendű felperesek néhai ... házasságából származó gyermekei, a III. és VI. rendű felperesek a szülei míg a IV. rendű felperes az V. rendű felperesi élettársától 2003. szeptember 11-én született gyermeke. ... a IV. rendű felperes születését követően a IV. rendű felperes születése napján halt meg az alperesi kórházban, halálával kapcsolatban az I-V. rendű felpereseket ért károkért az alperes kártérítő felelősségét az elsőfokú bíróság 13. sorszámú - elsőfokon jogerőre emelkedett - közbenső ítéletével állapította meg.

Bár a szülők 2000-ben elváltak, és az I. rendű felperest az édesapánál, a II. rendű felperest az édesanyjánál helyezték el, mindkét gyermek szoros kapcsolatban állt az édesanyjával, életükben az anya meghatározó szerepet töltött be. Az I. rendű felperest jelentősen megviselte édesanyja halála, átmenetileg tanulmányai folytatására is képtelenné vált, esetében a jövőben pszichiáter segítsége is indokolt lehet. A II. rendű felperes, bár a haláleset súlyosan megviselte, normál gyászreakciót élt át, kezelést nem igényel. A III. rendű felperest érzelmileg jelentősen megviselte a haláleset, de pszichés egyensúlyát tartja, orvosi kezelésre nincs szüksége. A VI. rendű felperes a történetek miatt gyógyszeres kezelésre szorul, hangulata labilis, bár korábbi életvitelét folytatni képes. Az V. rendű felperes 2000-től kezdve élt élettársként ...val, közös gyermekük a IV. rendű felperes, aki a néhaival édesanyját veszítette el. Az V. rendű felperes a haláleset után 2003. november 23-áig Magyarországon tartózkodott, ezen időpontig a IV. rendű felperesről ideiglenes gyám gondoskodott, majd az V. rendű felperes a IV. rendű felperessel együtt hazautazott Romániába. Az V. rendű felperes a gyermeket 2004 februárjáig egyedül, családi segítséggel látta el, ezt követően bébiszitter gondozta a gyermeket a hét öt napján napi 8 órában, hogy az V. rendű felperes írói és fordítói munkáját végezni tudja. Az V. rendű felperes 2004 áprilisában helyezkedett el 4 órás munkaviszonyban, jelenlegi házastársával 2004 decemberében kötött házasságot, mely házasságból 2006-ban gyermeke született. Mindkét gyermeket házastársával közösen nevelik, a IV. rendű felperes úgy tudja, hogy az V. rendű felperes házastársa az ő édesanyja.

Az V. rendű felperes átlagjövedelme 2002 szeptemberétől 2003 augusztusáig 1.322.580 lej volt, míg 2003 szeptembere és 2004 áprilisa között 1.573.511 lej. Az V. rendű felperest élettársa elvesztése megviselte, de jelenleg harmonikus párkapcsolatban él, életvitelének folytatására képes.

Az I-III. és VI. rendű felperesek keresetükben személyenként 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérték kötelezni az alperest. A IV-V. rendű felperesek végleges keresetükben a IV. rendű felperes nagykorúvá válásáig,

legfeljebb azonban 23 éves koráig havi 150 euró összegű járadék folyósítását kérték 2003. szeptember 11. napjától kezdve. Előadták, annak ellenére, hogy ... Magyarországon biztosítással rendelkezett, a IV. rendű felperes után nem részesültek gyed, illetve gyed ellátásban. Arra is hivatkoztak, hogy mivel kizárólag az V. rendű felperes képes gondoskodni a IV. rendű felperes tartásáról, nevelési többletköltség is keletkezett. A IV. rendű felperes vagyoni kárigényén túl 10.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetését is kérte az alperestől, mert édesanyja elvesztésével az élete elnehezült. Az V. rendű felperes vagyoni kárigényét 240.000 forint étkezési többletköltségben jelölte meg, amely a IV. rendű felperes tápszeres táplálásával kapcsolatos, utazási és kapcsolattartási többletköltség címén 600.000 forint, háztartási többletköltségként 2.200.000 forint, jövedelemveszteség címén 600.000 forint, nem vagyoni kártérítésként 5.000.000 forint megfizetését kérte.

Az alperes és az alperesi beavatkozó a jogalapot nem, az összecszerűséget azonban vitatta. Az I., III. és VI. rendű felperesek vonatkozásában a követelést eltúlzottnak találták, a kárkori ár- és értékviszonyokra figyelemmel az I. rendű felperes tekintetében 1.000.000 forint, a II. rendű felperes vonatkozásában 800.000, III. és VI. rendű felperesek vonatkozásában pedig 500.000-500.000 forintban tartották megállapíthatónak a nem vagyoni kártérítés összegét, míg a IV-V. rendű felperesek vonatkozásában a kárigények bizonyíthatatlanságára figyelemmel a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság személyesen hallgatta meg a felpereseket, és tanúbizonyítást folytatott le. Csatolásra kerültek az orvosi iratok és a szülész szakorvossal szemben folyamatban volt büntetőeljárásban született szakvélemények. Az elsőfokú bíróság kirendelése alapján az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek ... Intézete adott orvosszakértői, a ... Igazságügyi és Biztosítási-orvostani Intézete pszichológus szakértői véleményt

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül az I. rendű felperesnek 4.000.000 forint, a II. rendű felperesnek 3.000.000 forint, a III. rendű felperesnek 2.000.000 forint, a IV. rendű felperesnek 3.000.000 forint, az V. rendű felperesnek 1.000.000 forint, míg a VI. rendű felperesnek 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítést, és ezen összegek után 2003. szeptember 11-étől a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot fizessen meg. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül az V. rendű felperesnek 605.000 forintot, és ezen összeg 2004. július 15-étől a kifizetésig járó törvényes kamatait fizesse meg, az ezt meghaladó keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű felperesnek 200.000 forint, II. rendű felperesnek 150.000 forint, a III. rendű felperesnek 100.000 forint, a VI. rendű felperesnek 100.000 forint, míg a IV-V. rendű felpereseknek együttesen 150.000 forint perköltséget, valamint a Fővárosi Bíróság Gazdasági Hivatala részére 110.280 forint állam által előlegezett szakértői költséget. A felperesek költségmentessége és az alperes illetékmentessége folytán a le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

Ítélete indokolásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy mivel jogerős közbenső ítélet áll rendelkezésre, ezért a jogalapot illetően csak a VI. rendű felperes tekintetében kellett állást foglalni. Az elsőfokú bíróság a VI. rendű felperes kárigényének jogalapját megállapította, figyelemmel arra, hogy ... a VI. rendű felperes gyermeke volt, halálával a VI. rendű felperesnek nem vagyoni kára keletkezett, amely okozati összefüggésben áll az alperes károkozó magatartásával. Kifejtette, hogy valamennyi felperes közeli hozzátartozóját veszítette el, ez pótolhatatlan veszteség. A bírói gyakorlat elismeri, hogy a hozzátartozó elvesztése esetén az élet elnehezülésének megállapításához nincs szükség kóros állapot bizonyítására, azt kell vizsgálni, hogy a káresemény milyen hatást gyakorolt a hozzátartozókra, hogyan befolyásolta az életüket. A kártérítés összezszerűségét illetően a káresemény miatti életnehezítettséget, a károsult életében kialakult változásokat, a káresemény idején fennállt élet- és árviszonyokat kellő súllyal kell értékelni, de figyelemmel kell lenni a hasonló ügyekben megállapított nem vagyoni kártérítési összegekre is. Mindezek alapján az I. rendű felperes tekintetében azt értékelte az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű felperes csak részben tudta feldolgozni édesanyja elvesztését, előfordulhat, hogy a jövőben pszichiátriai kezelésre szorul, hogy enyhe depressziós tüneteket mutat, továbbá, hogy életkora miatt ma még pontosan nem határozható meg, milyen mértékben befolyásolja személyiségét édesanyja halála. A II. rendű felperes tekintetében azt vette figyelembe, hogy a II. rendű felperes fiatalon veszítette el az édesanyját, ami érzelmileg erősen megviselte, de a normál gyászreakció után jelenleg már képes a korábbi életvitele folytatására. A III. rendű felperes a gyermekét veszítette el, amely súlyosan megviselte őt, de képes pszichés egyensúlyát megtartani. A VI. rendű felperes ugyancsak a gyermekét veszítette el, amely erősen megviselte érzelmileg, hangulata aktuálisan is negatív színezetű, csak részben tudta feldolgozni a gyermeke elvesztését. A IV. rendű felperesnél azt értékelte az elsőfokú bíróság, hogy nem ismerhette az édesanyját, születésétől nélkülöznie kellett édesanyja gondoskodását, és bár az V. rendű felperes megfelelő körülményeket biztosított, a veszteség a számára így is pótolhatatlan. Az V. rendű felperestől nem várható el, hogy a IV. rendű felperes életkorára is figyelemmel már most tájékoztassa őt, mi történt az édesanyjával, így az a körülmény, hogy édesanyja halálát nem közölte nem róható az V. rendű felperes terhére. A IV. rendű felperes által megjelölt 10.000.000 forintos kárigény mindazonáltal az eset egyedi körülményeit is figyelembevéve eltúlzott, nincs tekintettel a bírói gyakorlat által kialakított kártérítési összegekre, és azon életkörülményekre, amely 2004 decembere óta a IV. rendű felperes számára kiegyensúlyozott családi körülményeket jelentenek. Az V. rendű felperes élete 2004 decemberéig nehezült el a haláleset miatt, mert eddig az időpontig a IV. rendű felperes gondozásáról egyedül kellett gondoskodnia, ez jut kifejezésre az V. rendű felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítési összegben. Hangsúlyozta, hogy a közeli hozzátartozó halála anyagiakkal mérhetetlen, a pénzbeli kártérítésnek ilyen esetekben az a szerepe, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásával körülbelül egyenértékű másnemű, vagyoni természetű előnyt nyújtson.

A IV-V. rendű felperesek vagyoni kárigényét az V. rendű felperes tekintetében találta kisebb részben megalapozottnak az elsőfokú bíróság, a háztartási többletköltség tekintetében, és a 2004 februárjától decemberig terjedő időszakra, havi 55.000 forintos összegben, mindösszesen 605.000 forintban állapította meg az ezen a címen az V. rendű felperest megillető kárigényt. A gyermeket megszületése után az V. rendű felperes egyedül gondozta, amely egész napos tevékenységet jelentett. Ez a gondozási kötelezettség okozati összefüggésben van a gyermek édesanyjának halálával, ezért az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a gyermek gondozását az V. rendű felperesnek bölcsődei vagy óvodai elhelyezéssel kellett volna megoldania. Bár 2004 áprilisától az V. rendű felperes munkaviszonyt létesített, a bébiszitter alkalmazása változatlanul indokolt, mert megbízhatóbban nyújtja a IV. rendű felperes számára szükséges gondozást a gyermek esetleges megbetegedése esetére is, míg a közösségi elhelyezés megnehezíthette volna az V. rendű felperes munkavégzését. Tekintve, hogy 2004 decemberében az V. rendű felperes házasságot kötött, és a gyermeket feleségével együtt családban nevelik, a gyermek nevelésével kapcsolatos többletköltséget innentől kezdve az alperesre nem háríthatja át, ily módon 11 hónapra találta megalapozottnak az elsőfokú bíróság az V. rendű felperes ezen kárigényét, a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját középarányosan állapítva meg.

A további vagyoni kárigények tekintetében megállapította, hogy a havi 150 eurós járadékigényt az V. rendű felperes nyilatkozata alapján tartást pótló járadékként lehet elbírálni, azonban ennek megállapításához ... jövedelmének pontos feltárása lett volna szükséges a halálát megelőző egy évben, és meg kellett volna állapítani az édesanya halála utáni jövedelmi viszonyokat is az V. rendű felperes és házastársa tekintetében 2003 szeptemberétől a járadékigény elbírálásáig, bizonyítani kellett volna, hogy milyen jogcímen, milyen járadékban részesül a IV. rendű felperes, mert csak ezen adatok feltárása és bizonyítása után lehetséges a Ptk. 358. §-ában megjelölt járadék megállapítása. Mindezek hiányában nem lehetett megállapítani, hogy milyen jövedelmi viszonyok között élt volna a gyermek, ha édesanyja életben marad, és azt sem, hogy jelenleg milyen jövedelmi viszonyok között nevelkedik. Tekintve, hogy ez az igény bizonyítatlanul maradt, az elsőfokú bíróság az elutasította. Ugyancsak bizonyítatlan volt az étkezési többletköltség, az e tekintetben becsatolt igazolás dátumot, aláírást nem tartalmaz, és egy 2007. december 9-ei számlával kapcsolatban került benyújtásra. Ugyanígy bizonyítatlan az utazási, kapcsolattartási többletköltség címén megjelölt 600.000 forintos összeg, az V. rendű felperes ehelyütt a kereseti kérelem tételes pontosítását is elmulasztotta. Ami pedig az V. rendű felperes jövedelemvesztését illeti, azt lehetett megállapítani, hogy az V. rendű felperes 2003. április 24. és 2004. január 24. napja között munkanélküli segélyben részesült, és a IV. rendű felperes után havi 13.758 forintnak megfelelő segélyt kap Romániában. Ehhez kapcsolódóan azonban az V. rendű felperes nem bizonyította korábbi jövedelmét, de a 2004 februárjáig terjedő időszakra sem bizonyította az állítását, és a tanúvallomások egyéb támogató bizonyítékok hiányában a tényleges keresetvesztés megállapítására nem alkalmasak. Az V. rendű felperesnek lehetősége lett volna hivatalos igazolásokat csatolni, melyekből a fordítói, írói tevékenységgel kapcsolatos bevétele

megállapítható, ám ezen igazolások hiányában azt sem lehet pontosan megállapítani, hogy az V. rendű felperesnek 2003. előtt milyen éves jövedelme volt. A becsatolt igazolásokból az V. rendű felperes jövedelme nem állapítható meg, az igazolások csak a társadalombiztosítási járulék és a nyugdíj megállapításához szükséges átlagos pontszámra vonatkozó adatokat tartalmazzák. Amennyiben viszont elfogadható, hogy az igazolásban megjelölt összeg ténylegesen az V. rendű felperes jövedelme volt, azt lehet megállapítani, hogy az V. rendű felperesnek keresetvesztése nem volt. Mindezek alapján az V. rendű felperes vagyoni kárigényét a háztartási többletkiadások kivételével az elsőfokú bíróság elutasította, a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az alperest részperkölség megfizetésére kötelezte, figyelemmel arra, hogy a jogalap vonatkozásában a felperesek pernyertesek lettek, a IV-V. rendű felperes az általuk előterjesztett vagyoni és nem vagyoni kárigények tekintetében nagyobb részben lett pervesztes.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a IV-V. rendű felperesek és az alperes élt fellebbezéssel. A IV-V. rendű felperesek az ítélet megváltoztatásával annak a 2009. május 13-án kelt pontosított kereseti kérelmüknek megfelelő megváltoztatását kérték oly módon, hogy a IV. rendű felperes javára további 7.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és havi 150 euró járadék megfizetésére kötelezze az alperest. A lejárt járadékigény tekintetében a középátlagos számítási móddal megállapított késedelmi kamatokat is kérték, míg a nem vagyoni kárigény után 2003. szeptember 11-étől kérték a késedelmi kamatok megállapítását. Az V. rendű felperes tekintetében további 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, valamint kamatai megfizetését és a vagyoni kárigényeket illetően is a keresetnek való teljes körű helyt adást, továbbá perköltségeik megfizetését kérték. A IV. rendű felperes nem vagyoni kárigényét illetően a teljes családban éléshez való jog helyrehozhatatlan sérelmére hivatkozott, álláspontja szerint a IV. rendű felperes esetében a nem vagyoni hátrány bekövetkezése köztudomású tényként értékelhető, az elsőfokú bíróság meghatározott 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítés az őt ért nem vagyoni hátrány orvoslásához nyilvánvalóan elégtelen. Utaltak arra, hogy 2007-ben az alperes 5.000.000 forintos egyezségi ajánlatot tett a IV. rendű felperes, és 2.000.000 forintosat az V. rendű felperes kárigényére. Hangsúlyozta, hogy a IV. rendű felperes életkorára figyelemmel ma még nem ítéltető meg pontosan, hogy milyen mértékben károsítja a személyiségét az édesanyja halála. Az V. rendű felperes részére megállapított nem vagyoni kártérítési összeg ugyancsak alkalmatlan az őt ért nem vagyoni hátrány orvoslására, hiszen az V. rendű felperesre hárult a IV. rendű felperes gondozásának és eltartásának minden problémája. Az V. rendű felperes alkotótevékenységét 2003 szeptemberétől 2004 márciusáig nem tudta folytatni, ennek oka nemcsak a IV. rendű felperes gondozásából eredő feladatok ellátása volt, hanem az átélt tragédia személyiségére gyakorolt hatása is. Nem értékelte az elsőfokú bíróság, hogy az újszülött gyermek ellátása együttélő, egészséges szülőpár számára is kihívás, sokszorosan így van ez a gyermekét férfiként egyedül gondozó V. rendű felperes esetében. Az a körülmény, hogy az V. rendű felperes 2004 decemberében új párkapcsolatba lépett és ekként rendezte a magánéletét, az alperes javára nem értékelhető. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a IV. rendű felperes járadékigénye tekintetében figyelmen kívül

hagyta a felperesi előadásokat és bizonyítékokat, így nem értékelte, hogy ... társas vállalkozása ügyvezetőjeként 2003-ban körülbelül 500.000 forint havi jövedelemmel rendelkezett, mint ahogy azt sem, hogy édesanyja halálával a IV. rendű felperes tartása kizárólag az V. rendű felperest terheli, és ezen a tényen házasságkötése sem változtat. Bizonyították a IV. rendű felperes állami ellátásának körét és összegét, és azt is bejelentették, hogy az V. rendű felperes az anya halála okán nem részesült gyes, gyed ellátásban, annak ellenére, hogy ... Magyarországon biztosítással rendelkezett, melynek alapján legalábbis gyes jogosultságot szerzett. A családi jövedelemkiesés ténye az édesanya halálával vitathatatlan, ennek minimális összege 10.415 forint családi pótlék és 22.145 forint gyes. Nem vitatták, hogy ... jövedelmi helyzetének tisztázására bizonyítást nem ajánlottak fel, bár arra az elsőfokú bíróság sem hívta fel őket, ám külön bizonyítás nélkül is elfogadott és nyilvános irányszámok léteznek a gyermek létfenntartása és alapszükségletei biztosítására vonatkozó összegekről a KSH adatai szerint. Úgy érveltek, hogy ha a jövedelemkiesés ténye és a tartás hiánya nem vitatott, a rendelkezésre álló adatok alapján a felperesek ezen vagyoni igénye elbírálható, ezért az elsőfokú bíróság a IV. rendű felperes járadékigényét jogellenesen utasította el. Az V. rendű felperes a tápszerszámlákat nem őrizte meg, mert nem készült arra, hogy ennek igazolása szükséges, azonban a tápszeres táplálás tényét, annak szükségességét az alperes sem vitatta, ezek nyilvánvaló többletköltségek, így az összegszerűsége sem szükséges konkrét bizonyítás, ha a követelt összeg nem nyilvánvalóan eltúlzott. Ugyanezen jogi indokok alapján tartották fenn utazási, kapcsolattartási többletköltség címén előterjesztett vagyoni kárigényüket. Az alperes nem vitatta, hogy a megjelölt időben az V. rendű felperes Magyarországon tartózkodott, és Magyarországon lakcímmel vagy ingatlannal sem akkor, sem jelenleg nem rendelkezik. Okszerűtlen az elsőfokú bíróság álláspontja, hogy az V. rendű felperesnek a lakhatással kapcsolatos költsége vonatkozásában az okozati összefüggést külön bizonyítani kellett volna, hiszen a gyermek nem vitásan ...en volt, és az V. rendű felperes csak november 23-án vihette magával Romániába. Az V. rendű felperes a ...ra utazásai okát tényszerűen is megjelölte. Töretlen a bírói gyakorlat, amely kárigényként elismeri azon szolgáltatások ellenértékét is, melyeket a károsult családi, baráti segítségként ingyenesen kapott, de ilyen segítség híján azok megtérítésére kényszerült volna. Ezen gyakorlatra hivatkozással kérték elszámolni az V. rendű felperes magyarországi tartózkodásának költségeit, rámutatva, hogy ezzel ellenkező elsőfokú bírósági álláspont szerint a bíróság azt várja el az V. rendű felperestől, hogy 2003 szeptemberétől november 23-ig tételes igazolását adja a felmerült költségeknek. Ami a keresetvesztéseget illeti, az V. rendű felperes tanúbizonyítást ajánlott fel, hogy 2003. szeptember és 2004. április között nem tudott munkát vállalni, és korábbi jövedelmét okirattal igazolta, csakúgy, mint jövedelemkiesése tényét és összegét, az elsőfokú bíróság az eljárásban nem jelezte, hogy az igazolások tartalmát nem tudja értelmezni. A háztartási többletköltség részbeni elutasításával az elsőfokú bíróság valójában arra a téves álláspontra helyezkedett, hogy az anya elvesztésével a károkozót a gyermekről való gondoskodásban mindösszesen egy 2004 februárjától decemberig tartó időszakra terheli kötelezettség. Tényszerűen azonban a gyermek felügyeletét az V. rendű felperes 2004 februárjától 40 hónapon át bétiszitter alkalmazásával oldotta meg,

vitatták, hogy ez a házasságkötéssel szükségtelenné vált volna, mivel az V. rendű felperes és házastársa is dolgozott és az V. rendű felperes nem kötelezhető arra sem, hogy a IV. rendű felperest intézményben helyezze el, mert az az alperes számára olcsóbb. Az V. rendű felperes a lehető legjobb körülményeket szeretné biztosítani a IV. rendű felperesnek. A gyermek óvodai felvételt csak 2006. szeptember 11-én nyerhetett, mert ekkor töltötte be a harmadik életévét.

Az alperes a nem vagyoni kártérítési összegeket találta eltúlzottnak, ezért fellebbezésében az elsőfokú bíróság által meghatározott nem vagyoni kártérítési összegek mérséklését kérte, míg a IV-V. rendű felperesek tekintetében a nem vagyoni kártérítés összegének hatályon kívül helyezését. Kifejtette, hogy a nem vagyoni kártérítés összegét a kár bekövetkeztekori ár- és értékviszonyok határozzák meg. A pszichológus szakvélemény a felperesek tekintetében több helyen is megállapítja, hogy a normál gyászreakciót követően a felperesek már életvitelük folytatására képesek. Az I-III. és VI. rendű felperesek esetében az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a nevezettek ...val nem éltek közös háztartásban, ennek figyelembevételével az I. rendű felperes részére 1.000.000, a II. rendű felperes részére 800.000 forint, míg a III. és VI. rendű felperesek részére 500.000 forint nem vagyoni kártérítés fogadható el. Az őket érintő bizonyítási teherről az elsőfokú bíróság több alkalommal is tájékoztatta a IV-V. rendű felpereseket, ám a felperesek bizonyítási kötelezettségüknek ennek ellenére nem tettek eleget, ezért a vagyoni kártérítés tekintetében is elutasítani kérte a keresetet. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletével meghatározott nem vagyoni kártérítés összegét az I-III. és VI. rendű felperesek esetében mérsékelni, a IV-V. rendű felperesek javára megítélt nem vagyoni kár összegét pedig „hatályon kívül helyezni” kérte.

Az alperesi beavatkozó észrevételében az alperes fellebbezésében foglaltakat támogatta. Kérte, hogy a felperesek nem vagyoni kára vonatkozásában az ítéletet a Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezésében foglaltak szerint változtassa meg. A IV. és V. rendű felperesek vagyoni kárigényét illetően az ítélet helybenhagyását kérte, kárigényüket a IV-V. rendű felperesek a bíróság többszöri tájékoztatása ellenére nem bizonyították, ez nyilvánvalóan a terhükre esik, a bizonyítás elmulasztása, illetve annak sikertelensége a másodfokú eljárásban már nem orvosolható. A tartást pótló járadék mérlegelemmel nem állapítható meg, bizonyítást a IV. rendű felperes nem ajánlott fel. A háztartási többettköltség tekintetében az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe az V. rendű felperes házasságkötését és hogy a IV. rendű felperes családi nevelése innentől kezdve megoldott. Hangsúlyozták: a jogerős közbenső ítélet nem vonja maga után automatikusan a kereset mennyiségi teljesítését, a felpereseket a kár összecszerúsége tekintetében bizonyítási kötelezettség terheli.

Az V. rendű felperes fellebbezése kisebb részben alapos, a IV. rendű felperes és az alperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, a Fővárosi Ítélőtábla az arra alapított és a helyesen felhívott jogszabályok helytálló alkalmazásával meghozott ítéleti döntésével túlnyomórészt - az V. rendű felperes javára háztartási kisegítő címén megítélt kártérítési összeg kivételével - egyetértett.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az I-VI. rendű felpereseket az alperes károkozó magatartásával okozati összefüggésben ért hátrányos változásokat, a bizonyítékokat okszerűen mérlegelve az azok orvoslásához szükséges kártérítési összegeket is túlnyomórészt helyesen állapította meg, az alperes fellebbezése olyan körülményt, amely a mérlegelés szempontjait módosította volna, és ennek következményeként a kártérítés összegének megváltoztatására adott volna alapot, nem jelölt meg.

Mivel az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével határozta meg a IV-V. rendű felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítés összegét, annak felemelésére sincs mód. A háztartási kisegítő címén előterjesztett vagyoni kártérítés iránti igény tekintetében a fellebbezés megalapozott, ugyanis az V. rendű felperes házasságkötésével az e címen áthárítható többletköltségek nem szűntek meg, annak felszámítása az édesanya halála miatt továbbra is indokolt volt. A Fővárosi Ítélőtábla ezért az elsőfokú bíróság által elfogadott 55.000 forintos havi összeggel számolva, a kereset szerint 40 hónapra megalapozottnak találta az V. rendű felperes vagyoni kárigényét, ennek megfelelően az elsőfokú bíróság által ezen a címen megállapított kártérítési összeget felemelte, az így megállapított összeg után a Legfelsőbb Bíróság Büntető és Polgári Kollégiuma BK-PK 1. számú közös állásfoglalása alapján középátlagos kezdőidőponttól kötelezve késedelmi kamat fizetésére az alperest.

A IV. és V. rendű felperesek további kárigényeit illetően rámutat a Fővárosi Ítélőtábla, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítás szükségességét a felperesek elé tárta, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről őket a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően többször is tájékoztatta, a IV-V. rendű felperesek ennek ellenére nem tettek eleget az őket terhelő bizonyítási kötelezettségnek. Hangsúlyozza a Fővárosi Ítélőtábla, hogy a fellebbezésben hivatkozott KSH adatok a bizonyítást nem pótolják, nem alkalmasak a kár bekövetkezte, annak nagysága és az ahhoz igazodó kártérítés mértékének megállapítására. A IV. és V. rendű felpereseknek kárigényüket tételesen kimunkálva kellett volna előterjeszteniük és az előterjesztésnek megfelelően bizonyítani. Ilyen tartalmú felperesi beadvány előterjesztésére azonban nem került sor.

A megváltoztató rendelkezésre figyelemmel emelkedett a IV. és V. rendű felperesek javára fizetendő perköltség összege is.

Az előzőekben kifejtettek értelmében a háztartási kisegítő címén előterjesztett kárigénytől eltekintve az elsőfokú ítélet megváltoztatására nem volt mód, a Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg az ezt meghaladó rendelkezések tekintetében azt helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla az V. rendű felperes kisebb részben eredményes, a IV. rendű felperes és az alperes teljes egészében eredménytelen fellebbezésének a figyelembevételével, a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy az alperes és az alperesi beavatkozó részére a jogi képviselőik munkadíjából álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére a IV. és V. rendű felperesek, míg az I-III. és VI. rendű felperesi jogi képviselő munkadíjából álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére az alperes köteles. A jogi képviselők munkadíját a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak alapján, a végzett munkával arányosan, a 4/A. § értelmében - az alperesi beavatkozót képviselő jogtanácsos kivételével - áfával növelt összegben állapította meg.

Az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján megállapított, le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperesek költségmentessége és az alperes illetékmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2009. november 25.

Dr. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Varga Edit s.k.
előadó bíró

Dr. Szabó Klára s.k.
bíró